

Обраћање супервизора, Сузан Џонсон, посланицима Скупштине Брчко Дистрикта, Влади, правосуђу и другим позваним гостима

Господине предсједнице, господине градоначелнице, посланици, представници Владе Дистрикта и правосуђа, уважени гости:

Прошлог љета ми је понуђено да преузmem позицију супервизора за Брчко. Што сам више сазнавала о томе, о Коначној одлуци и значајним стварима које се овдје дешавају, тиме сам постајала више заинтересована за ову позицију. Сада ми је велико задовољство што сам овдје у Брчком.

Себе већ сматрам чланом ове заједнице. Премда је можда град релативно мали по површини, напредак који сте сви ви већ постигли је значајан и повезује Брчко са успјехом, са кретањем у будућност, а не са стагнацијом и прошлошћу.

Прије него што наставим, жељела бих да одам признање на изузетном послу који сте, заједно са мојим претходницима, амбасадорима Фарандом, Метјузом и Кларком, и преданим особљем ОХР-а Брчко, урадили на стварању јаке основе за будући напредак и већи просперитет ваше заједнице.

Жељела бих да се посебно захвалим Герхарду Зонтхајму чија способност, преданост и искуство су знатно допринијели нашој ефикасности. Надам се да ће он остати са нама до краја мог мандата.

Данас бих жељела да моја запажања усмјерим на три шире области:

- прво, значајан напредак који сте остварили овдје у Брчком у протекле четири године, на којем можемо радити заједно како би се суочили са новим изазовима који су пред нама;
- 2. друго, стратешка питања са којима се Босна и Херцеговина суочава ове године, тј. да ли држава жели да потврди своју европску судбину или жели остати на периферији и како ће ова питања утицати на Брчко и његову перспективу;
- 3. и треће, приоритете ОХР-а Брчко и како намјеравам да радим заједно са вама.

Прво – Значајан напредак који смо остварили кроз ово јединствено партнерство. Ви знате боље од мене да је Брчко постао примјер за многе у БиХ чији углед далеко превазилази величину територије на којој се налази. Показали сте шта се може постићи преданим радом, сарадњом између етничких група и иницијативом на локалном нивоу, спремношћу да гледате напријед и искреним партнерством са међународном заједницом. Брчко има добре предиспозиције да настави да буде узор у многим областима, али о нашој причи морамо увјерљивије говорити и морамо боље објаснити зашто је успјех који је постигнут овдје добар за ентитете и за цијелу Босну и Херцеговину.

У марту ће се навршити четири године од оснивања Дистрикта.

Тада је Брчко био храбар експеримент без преседана и са многим ризицима. Али, партнерство између Брчко Дистрикта и супервизора ОХР-а, који су радили под мандатом датим у складу са Коначном одлуком, је успјешно. Заједно смо поставили јак темељ на који се даљи напредак може надоградити. Добро су вам познати ти показатељи:

- Дистрикт је демилитаризован;
- 2. Избјеглице су се вратиле, имовина је враћена власницима и ОХР је пренио овлаштења за образовање, људска права, повратак и реконструкцију на Владу Дистрикта;

3. Институције Дистрикта су мултиетничке;
4. Правосуђе је независно и ефикасно;
5. Економски напредак је евидентан, привредни развој се захуктава и Дистрикт привлачи домаће и стране инвеститоре;
6. Прелазна Скупштина Брчко Дистрикта је донијела преко сто закона и амандмана. Ви, а не ентитети, држава или међународна заједница, сте радили и успјели ријешити многа осјетљива питања, од давања имена улицама до споменика на јавним мјестима;
7. Само у протеклих неколико мјесеци Дистрикт је био домаћин окупљања више од четрдесет градоначелника са цијелог Балкана и дао подршку одржавању позоришног фестивала и сајма;
8. Дистрикт је члан два европска регионална удружења општина;

У многим областима, Дистрикт представља узор осталим дијеловима БиХ. Имамо солидну основу, али мора се још доста напора уложити. Суочавамо се са многим изазовима.

Прво, да наставимо да градимо локалну владу која ће бити активнија, ефикаснија и транспарентнија, која брже одговара потребама грађана, за коју се сматра да је благонаклона када је у питању обављање пословних активности. Неке од мјера за које сматрамо да ће допријети остварењу ових циљева су:

- Да се што раније почне примјењивати Правилник о понашању јавних службеника и да Канцеларија за жалбе грађана буде активнија;
2. Процес запошљавања у јавним службама треба да се промијени тако да се осигура да кључни предуслови за заснивање радног односа буду стручне способности а не познанства;

3. Треба што прије извршити регистрацију мјесних заједница;
4. Потребна је већа транспарентност у доношењу одлука о буџету.

Друго, да наставимо са стварањем већег броја радних мјеста у приватном сектору кроз завршавање процеса приватизације, привлачењем већег броја домаћих и страних инвеститора у Дистрикт и стварањем доброг окружења за обављање пословних дјелатности.

- Треба да убрзамо процес реструктуирања предузећа која још увијек нису приватизована, и направимо коцепт приватизације пословних простора;
2. Треба да извршимо реорганизацију и модернизацију Луке Брчко;
 3. Треба да развијемо индустријске зоне у Дистрикту;
 4. Треба да оснујемо један консолидован биро за запошљавање који ће пружати ефикасне услуге својим корисницима.

Треће, да бисмо постигли ове циљеве потребно је да наставимо и убрзамо са интезивним усклађивањем и реформом ентитетских закона.

- Треба нам листа приоритетних закона за ову и наредне године;
2. Треба да завршимо листу ентитетских закона који ће наставити да се примјењују у Дистрикту;
 3. Треба да ускладимо законодавне активности Дистрикта са државним законодавством;
 4. Треба коначно да објавимо да међуентитетска линија раздвајања више нема правну снагу у Брчко Дистрикту.

Четврто, потребно је уложити доста напора у реконструкцију

уништене и запуштене инфраструктуре у Дистрикту и инвестирати у будућност Дистрикта.

- Морамо да наставимо са чишћењем корита ријеке Саве.
- 2. Морамо да спроведемо кључна побољшања система водоснабдијевања и одлагања чврстог отпада.
- 3. Теба да поправимо више путева, укључујући и реализацију обилазнице за Брчко.
- 4. Треба да развијемо стратегију којом ће се интензивирати реконструкција или извршити надокнада власницима девастиране имовине.

Превелики број грађана Дистрикта још живи у условима који представљају личну трагедију за те људе. Много образованих људи је без посла, други су постали радно неспособни усљед рата или болести, велики број пензионера живи у сиромаштву, а многим породицама је потребна помоћ да би одгојили дјецу у хуманим условима. Најбољи начин да се осигура минимална заштита социјално угрожених није *ад хоц* једнократна социјална помоћ, него “на потребама заснована” правна регулатива за социјално угрожене категорије. Овдје је важније питање како Брчко може ефикасно радити са ентитетима и државом на рјешавању питања пензионог система који ће бити праведан и адекватан за све грађане, а који ће буџети моћи поднијети.

Ово су само неке области у којима напредак може имати значајне резултате у грађењу добре власти и стварању услова који су потребни за даљи напредак. Брчко стиже сусједне земље брже од преосталих дијелова БиХ, али морамо ићи напријед да се не би вратили уназад.

Као супервизор, обавезујем се заједно са ОХР-ом да вам пружим подршку и помогнем у свим овим настојањима. Ми имамо обећање Владе САД-а за преко милион долара за пројекте за даљи развој. Такође, морамо привући што више пријатеља и присталица који признају да је успјех који је Брчко постигао такође у интересу

ентитета и БиХ у цјелини, и да Брчко није посебно острво, него кључни интегрални дио БиХ.

Међутим, напредак ће све више и више зависити од вас – Владе, Скупштине, правосуђа и свих грађана Брчког. Ми можемо обезбиједити финансијска средства, али само ваше идеје, спремност да изнађете практичне компромисе и да напорно радите заједно, ће нам омогућити да постигнемо конкретне и мјерљиве резултате.

Избори

Дозволите ми да сада кажем неколико ријечи о изборима. Слободни и поштени избори су кључни механизам који грађанима омогућава да усмјеравају институције управе и држе странке и јавне службенике одговорним за свој рад.

Избори за Скупштину Дистрикта, заказани за октобар 2004. године су од кључне важности за консолидацију Дистрикта и имплементацију Коначне одлуке. Без обзира на исход избора, увјерена сам да резултирајући повећани легитимитет и ауторитет које ће Скупштина и Влада након избора уживати могу бити само позитиван и добродошао напредак и сигнал политичке зрелости.

Ми радимо заједнички са владиним Одјељењем за јавни регистар, Изборном комисијом Брчко Дистрикта, ОСЦЕ-ом и другим релевантним органима власти на регистрацији бирача. Желим да искористим ову прилику да апелујем на све оне који имају право да гласају да се региструју и изврше поновну провјеру да ли се њихови лични подаци подударају са подацима из Центра за регистрацију бирача у улици Хасана Бећиревића.

Друго, позивам све политичке странке да бирачима Дистрикта презентују реалистичне, конкретне и практичне приједлоге, које називамо политичком платформом, која садржи питања за које странка вјерује да су најважнија, и шта странка предлаже да уради у вези тих питања. Да би стекли повјерење и подршку гласача, странке морају показати да не раде у сопственом него у јавном интересу. Бирачи морају од странака захтијевати да

одговоре на њихове захтјеве.

Треће, савјетовала бих све јавне службенике да посебно буду пажљиви да не користе јавна средства и ресурсе за изборну кампању или за партијску политику и чак да избјегавају ситуације које би се могле схватити тако. Спремност и способност јавних службеника да одговорно и мудро користе јавна средства тијесно су повезани са грађењем јавног повјерења у владу на свим нивоима.

Пут ка напретку

Међународна супервизија коју спроводи ОХР и супервизор не може и не треба да постане трајна појава у Брчком и БиХ. Али прије постепеног укидања супервизије и смањења присуства међународних организација, желимо бити увјерени да је инвестиција у коју смо заједнички улагали сигурна, да је посао заиста обављен, и да је дошло право вријеме да се развију нови начини наставка наше сарадње у будућности.

У практичном смислу, режим супервизије ће остати на снази још неко вријеме након избора за Скупштину Дистрикта. У међувремену, приоритети ОХР-а, заједно са приоритетима Владе и Скупштине, говоре ми да ћемо имати пуно посла и изазова у овој години.

Усвајање нашег плана рада ће захтијевати три основне способности – пуно рада, политичку вољу и посљедње, али не и мање важно, постизање компромиса. Ова посљедња способност ће нарочито бити важна након избора. Ваша – наша способност да даље напредујемо се не може десити у вакууму, него у ширем контексту Босне и Херцеговине, и њеном мјесту у региону, Европи и транс-атлантском савезу.

Ово ме наводи на другу ширу област коју желим поменути данас – једно од кључних питања са којим се БиХ суочава ове године, наиме, да ли потврђујете, или не, оно што је високи представник, Педи Ешдаун, назвао вашом “европском судбином”, или како он то понекад каже – да ли улазите у воз за Европу и

НАТО, или не. 2004. година ће бити година одлуке.

Регион се окреће према Европи. Многе сусједне земље су већ укључене у процес постепеног прикључења Европској унији. Средином ове године, биће јасно да ли је Босна на правом путу да се са својим сусједима прикључи Европи, или ће остати на периферији Европе.

- У јуну, на самиту у Истамбулу, НАТО ће одлучити о чланству БиХ у Партнерство за мир, што је прва степеница за улазак у НАТО;
- 2. Током љета, Европска комисија ће процијенити напредак БиХ у реализацији услова из Студије изводљивости и одлучити да ли да препоручи отпочињање преговора са БиХ.

Ентитети и БиХ морају да раде на тешким структуралним реформама, усвајању нових закона и оснивању нових институција; ми овдје у Брчком треба да нађемо ефикасне начине да осигурамо да се наши интереси и права узму у обзир.

Ово значи да морамо интензивирати дијалог на свим нивоима и изнаћи праву стратегију како бисмо осигурали да напредак који смо остварили овдје у Брчком не буде умањен, као и да Брчко да одговарајући допринос свеукупном настојању да се “ухвати воз за Европу”. Радујем се што ћу радити са вама на овом важном питању.

Заједнички рад, приоритети и улога ОХР-а

Већ сам споменула неке од области које треба да ријешимо ове године.

Говорећи шире, улога ОХР-а у БиХ ове године биће да помогне око имплементације реформе и реструктуирања који су услови за улазак у Европску унију и НАТО. Ово значи да ће високи представник у Сарајеву, и супервизор за Брчко, преговарати, ургирати, предлагати, подржавати и помагати. Ако и када

будемо морали издавати налоге или смјењивати званичнике, то ће бити само као крајње рјешење, а нећемо то сматрати вашим или нашим успјехом. Ви ћете, ми се надамо, преузети одговорност да сами извршите неопходне реформе, а нећете одлагати доношење тешких одлука које захтијевају компромис. Што рјеђе ОХР буде морао наметати или издавати налоге, тиме ће наш успјех бити већи, и тиме ћете ви демонстрирати већу спремност за чланство у Европу и НАТО.

И на крају, иако је за мене Брчко нешто ново, у посљедњих 15 и више година радила сам на питањима транзиције у многим земљама бившег Совјетског Савеза, Југоистичне Европе и Блиског Истока. Током своје каријере, у дипломатији, у приватном сектору, како у предузећима тако и са невладиним организацијама, имала сам среће да радим на многим изазовним проблемима и питањима.

Брчко Дистрикт је јединствен по томе што комбинује изазове превазилажења неких лошијих историјских насљеђа и стварања мултиетничког, демократског и просперитетног друштва, са многим позитивним аспектима – образовани и талентовани људи, много различитих култура и традиција које доприносе богатству живота овдје, и јасан и креативан карактер саме Коначне одлуке.

Такође сам сретна што сам наслиједила тим посвећених, образованих људи који су већином из Босне и Херцеговине.

Радујем се времену које ћу провести овдје и прилици да се састанем са вама појединачно током нашег заједничког рада и да вас лично упознам. У међувремену, позивам вас да наставите да тијесно сарађујете са особљем ОХР-а, вашим сарадницима из Владе и суграђанима, и желим вам успјешну и просперитетну 2004. годину.